SERVICEPUNT DUURZAME ENERGIE

SERVICEPUNT DUURZAME ENERGIE

Provincie Noord-Holland

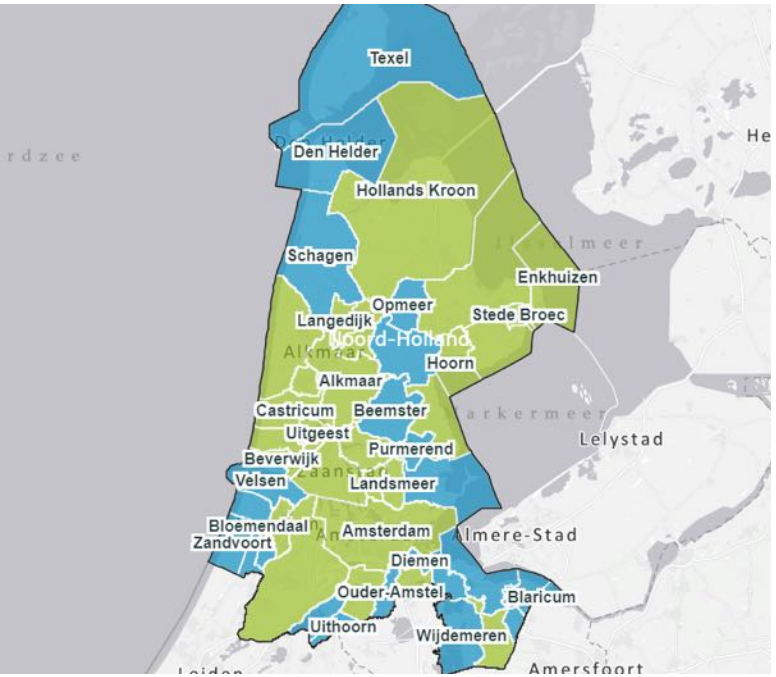

wat is een..
(Wijk)uitvoeringsplan?

Kennissessie
24 maart 2021

HET SERVICEPUNT

Samen komen we verder

- Wij ondersteunen gemeenten en partners in Noord-Holland bij de energietransitie in de gebouwde omgeving.
- De energietransitie beweegt richting uitvoering, wij bewegen mee.
- We zetten sterk in op kennisdelen én leren.
- We werken in opdracht van Provincie Noord-Holland.

FRISSE BLIKKEN · Andersson Elffers Felix · 5PLUS1 GEDRAG & BELEID · OVER MORGEN

Servicepunt Duurzame Energie Noord-Holland

Max Koster & Robertjan Spaans
24 maart 2021

Max Koster

Robertjan Spaans
Strategie op maat

servicepuntduurzameenergie.nl

SERVICEPUNT
DUURZAME ENERGIE

HET SERVICEPUNT | THEMA'S | NIEUWS | AGENDA | CONTACT

- RES – grootschalige opwek
- Transitievisie warmte
- Wijkaanpak – Toolkit
- Warmtebronnen en Techniek
- Participatie en communicatie
- Energiebesparing
- Energiecöoperaties
- Wetgeving en juridische zaken

!

Wij ondersteunen en versnellen de energietransitie in Noord-Holland

MEER OVER HET SERVICEPUNT

PROGRAMMA

11:00 Opening
+ wie ben je en wat is jouw beeld bij een (W)UP?

11:10 Hoe is een wijkuitvoeringsplan ‘bedoeld’
+ wat vertelt de theorie

11:40 In hoeverre past een uitvoeringsplan (nu) op de praktijk?
+ wat vertelt de praktijk

11:50 Sluiting
+ Waar zit jij nu in dit proces?
+ Wat ontbreekt er nog in de huidige toolbox?

Vertrekpunt

“Gemeenten werken met stakeholders binnen een participatieproces aan de transitievisie warmte en aan uitvoeringsplannen op **wijkniveau***”

“Waar in de transitievisie de mogelijke alternatieven in beeld gebracht zijn, besluit de gemeenteraad in het uitvoeringsplan op wijkniveau over de alternatieve energie **infrastructuur** van een wijk”

Eén van de grote gebiedsontwikkelingen die de komende decennia de wijken aandoet: **Samen met de buurt / wijk** nadenken over de herinrichting hiervan.

** De wijk en het wijkniveau wordt in dit document gebruikt voor diverse schaalniveaus. In sommige gemeenten is de wijk niet het beste aangrijpingspunt, maar een groter of juist een kleiner gebied.*

Klimaat-akkoord

Dit is een achtergrondnotitie
ten behoeve van de sectortafel
Gebouwde omgeving

BIJLAGE 2 – Samenhang plannen in de warmte transitie

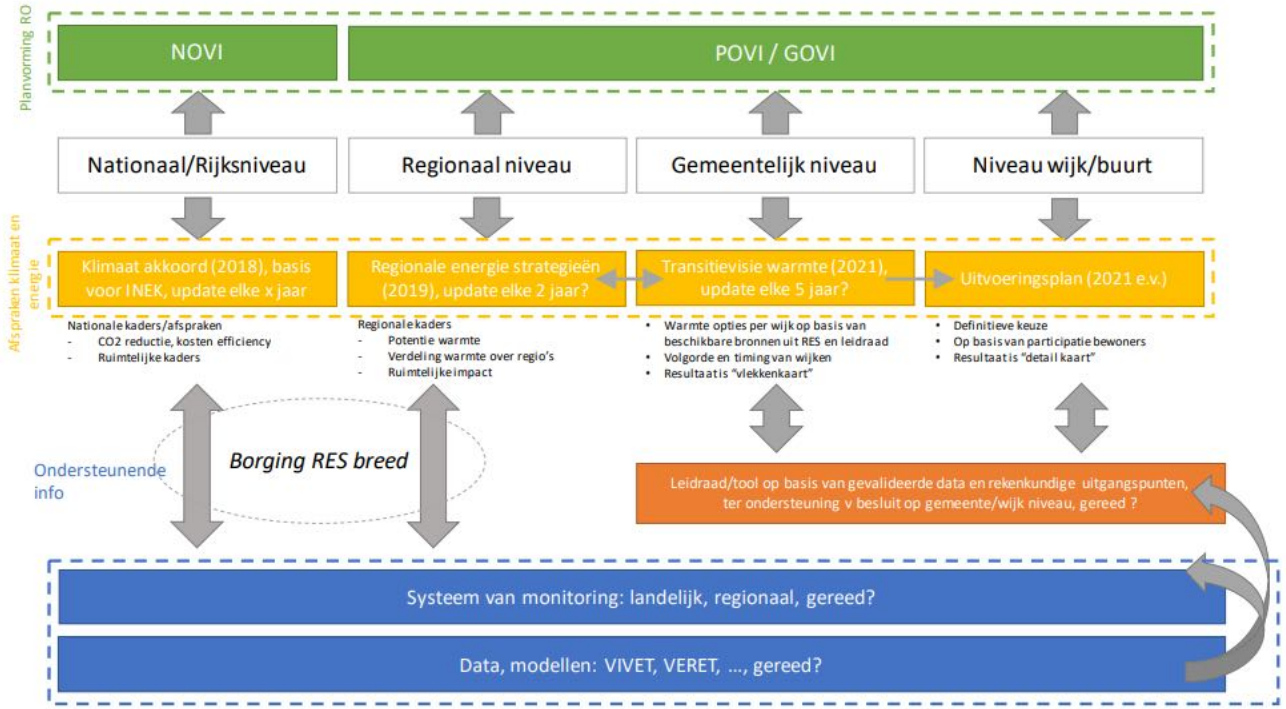

Samenhang

Regionale Energiestrategie (RES)

Elektriciteitsvraag voor verwarmen, ruimtelijke impact opwek en infra

Regio

Warmtevraag, aanbod (bronnen) en afweging

Regionale Structuur Warmte (RSW)

Warmtevraag en lokale afwegingen

Aanbod en toedeling regionale warmtebronnen

Gemeente

Tijdspad van wijken en voorkeursoplossing per wijk

Transitievisie Warmte (TVW)

Lessen planvorming en uitvoering

Keuze eerste aardgasvrije wijk(en)

Wijk (gebied)

Uitvoering(splan) en besluit wijk-infrastructuur

Wijkuitvoeringsplan aardgasvrij

Onzekerheid neemt af met de tijd

Warmtebronnen en -oplossingen

Kennis neemt toe met de tijd

THEORIE (1)

Afspraak in het Klimaatakkoord:

Wijkgerichte aanpak
- Per wijk een alternatief voor aardgas
- Uitwerking aanpak in Wijkuitvoeringsplan

Waarom wijkgerichte aanpak?
- Efficiënt werken, schaalvoordelen
- Zorgvuldig keuzes maken
- Geen achterblijvers creëren

THEORIE (2)

ECW
“Als gemeente bepaal je zelf de scope en het detailniveau van het uitvoeringsplan. Op hoofdlijnen heeft het uitvoeringsplan de volgende vier functies.”

Functies

1. **Concretiseren van de visie op aardgasvrij in de wijk of buurt**
2. **Instrument in het democratisch proces**
3. **Participatie en communicatie**
4. **Onderbouwen van wijzigingen in het omgevingsplan**

https://aardgasvrijewijken.nl/themas/regieenorganisatie/uitvoeringsplan/stappenplan+uitvoeringsplan/waarom+een+uitvoeringsplan/default.aspx

THEORIE (3)

Stappenplan ECW

Stap 1: wijkanalyse
Stap 2: opstellen projectplan
Stap 3: opstellen uitvoeringsplan
Stap 4: vaststellen uitvoeringsplan

Klimaatakkoord

- In 2050 van het aardgas af
- Verduurzaming van 1,5 miljoen woningen tot 2030
- Wijkgerichte aanpak
- Regierol gemeente

Transitievisie warmte

- Planning wanneer welke wijk
- Mogelijke alternatieven

Uitvoeringsplan (UP)

- Definitieve keuze voor alternatief
- Basis voor inzet gemeenten en investeringsbeslissingen
- Inzicht in geografische afbakening
- Bouwsteen voor wijziging omgevingsplan

Detailplanning

- Geen verplichting
- Invulling verschilt per gemeente

Van wie komt het initiatief?

Samenhang met andere opgaven?

Collectief of individueel?

Invulling regierol?

Wijkanalyse

- Stakeholderanalyse
- Fysieke kenmerken
- Sociale kenmerken
- Overige beleidskaders

Projectplan

- Ambitie
- Inhoudelijke afbakening
- Geografische begrenzing
- Rolverdeling, fasering
- Randvoorwaarden

Opstellen UP

- Techniek
- Financiering & betaalbaarheid
- Bestuurlijk & juridisch
- Ruimtelijke inpassing
- Communicatie & participatie

Vaststellen UP

- College van B&W, Raad
- Inpassing in omgevingsplan
- Toelichting op participatie

Organisatie & Participatie

de grote verbouwing

Er wordt voor 2030 met name gestart met aanpakken richting met een duidelijk omkaderd gebied, schaalniveau van de wijk is waar wordt gestart

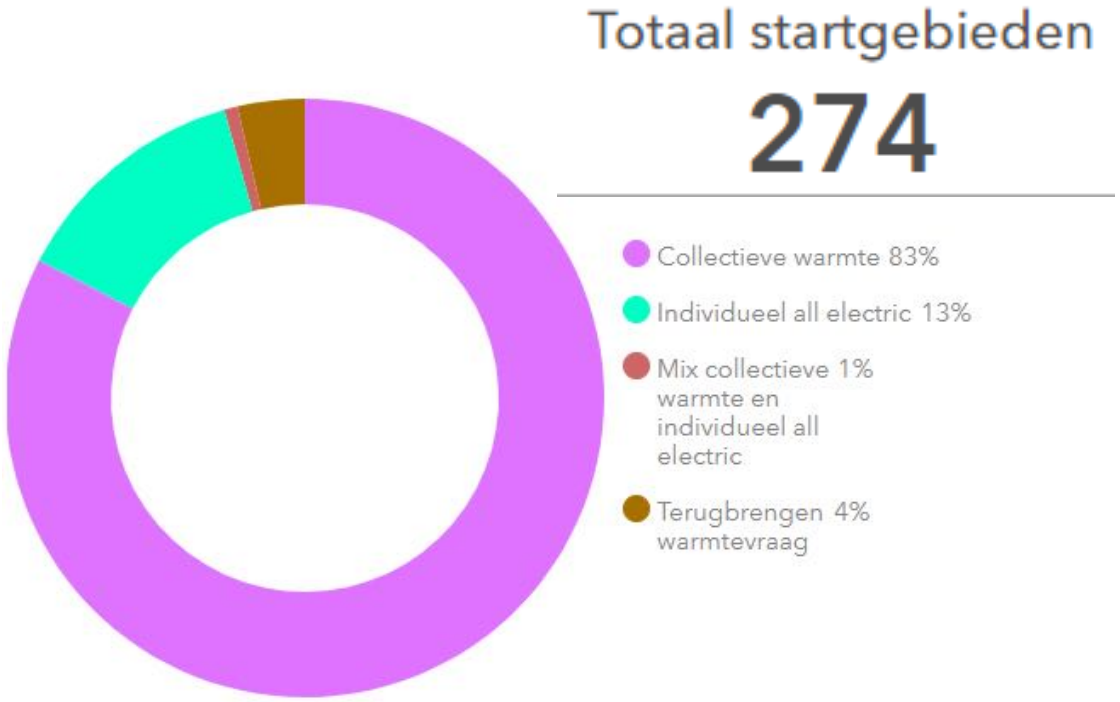

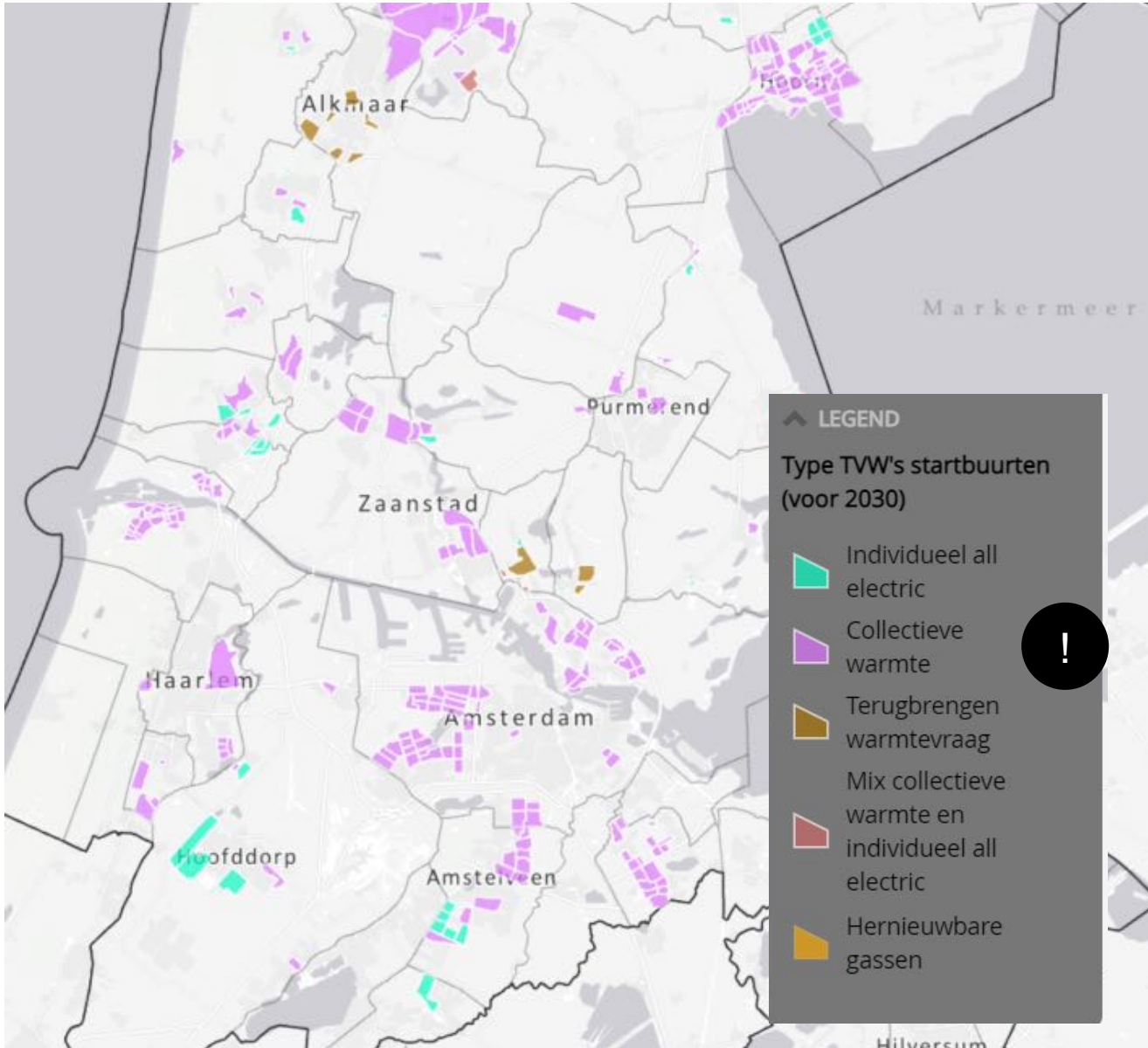

‘instrumenten’ die verwijzen naar UP

Daarvoor biedt de Wgiw een inkijkje naar komende veranderingen voorzien in:

1. **Omgevingswet**
2. **Warmtewet**
3. **Gaswet**

Leestip: Toelichting geeft een mooi overzicht van komende verandering

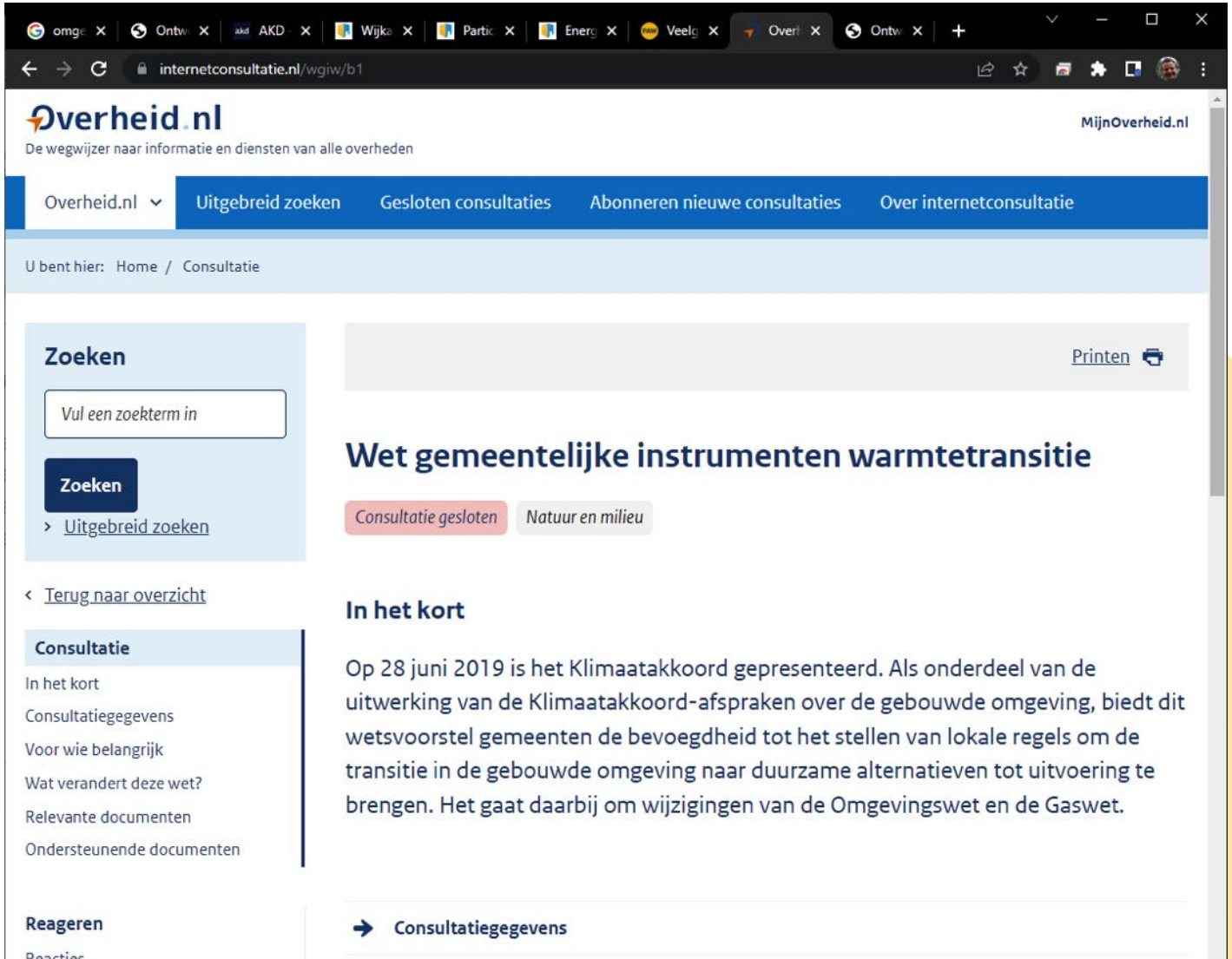

Omgevingswet

	OMGEVINGSVISIE	PROGRAMMA	OMGEVINGSPLAN	OMGEVINGSVERGUNNING
	Ambities en opgaven voor de lange termijn. 1	**Concrete opgave- of gebiedsgerichte uitwerking van de ambities en doelen** 2	**Regels en verordeningen voor de leefomgeving.** 3	**Inwoners, bedrijven en overheden kunnen toestemming vragen om activiteiten in de fysieke leefomgeving te mogen uitvoeren** 4
Warmtetransitie	Ambities en doelen uit de TVW, zoekgebieden collectieve warmte	uitvoering van projecten (warmteprogramma) !	Regels waarbinnen de warmtetransitie vorm kan krijgen, zoals energieoplossing, geluids-normen warmtepompen etc.	Omgevingsvergunning voor aanleggen of aanpassen warmtenet, vergunningprocedures worden korter en meer maatwerk
Participatie verplicht?	Motiveringsplicht*	Motiveringsplicht*	Kennisgeving motiveringsplicht	Motiveringsplicht*
	WIE STELT HET VAST? Gemeenteraad	WIE STELT HET VAST? College van B&W	WIE STELT HET VAST? Gemeenteraad	WIE STELT HET VAST? College van B&W

*Motiveringsplicht: Aangeven wie er betrokken zijn en wat de resultaten zijn van het participatietraject

Programma

Borging warmtewet in omgevingsplan en -programma

- **(Omgevings)programma**
  - **Uitvoeringsplan als programma onder de omgevingswet**
    - Startwijken collectieve warmteoplossing (uit TVW)
    - Maar ook collectieve aanpak wijken isolatie en energiebesparing (uit TVW)
  - **Ook de herijking van de TVW kan onderdeel zijn van omgevingsprogramma waarvan het resultaat weer een plek krijg in de omgevingsvisie**
  - **Participatie voor verstevigen draagvlak**

- **Indien een gemeente ervoor kiest via een wijkgerichte aanpak in te zetten op bijvoorbeeld (collectieve) isolatie en er nog geen zicht is op een duurzaam warmtealternatief, vereist dat niet dat de gemeente voor deze wijk het omgevingsplan wijzigt.**

Omgevingsplan

Borging warmtewet in omgevingsplan en -programma

Bron: Tercera

- **Omgevingsplan**
  - **<u>Alle</u> regels voor de leefomgeving**
  - **Plansoftware: set aan regels (incl. opt-out) en GIS-objecten om demarcatie kavels aan te wijzen**
  - **Vaststelling raad**

-> Transitie ruimtelijkeplannen.nl naar Digitaal Stelsel Omgevingswet

Omgevingsplan

Borging warmtewet in omgevingsplan en -programma

- **Omgevingsplan**
  - **<u>Alle</u> regels voor de leefomgeving**
  - **Plansoftware: set aan regels (incl. opt-out) en GIS-objecten om demarcatie kavels aan te wijzen**
  - **Vaststelling raad**

Bron: Tercera

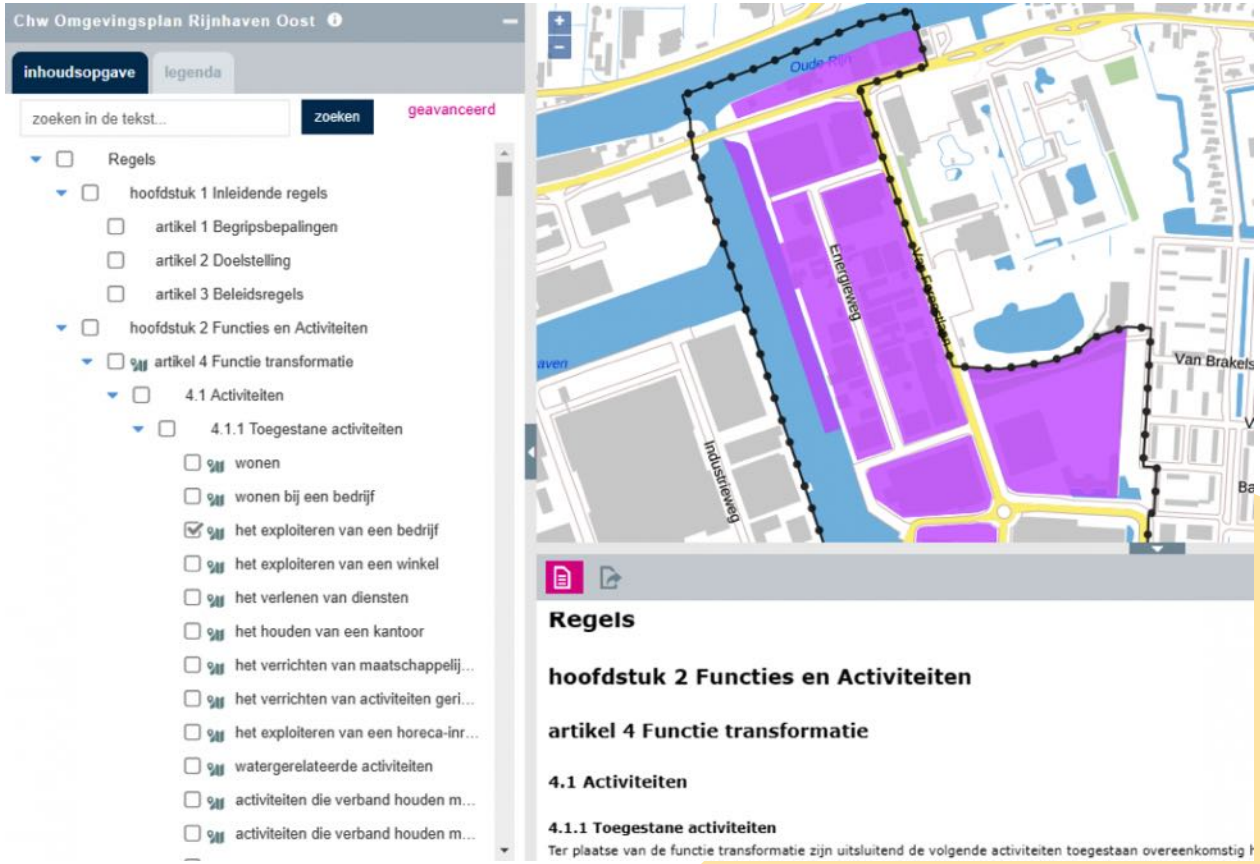

-> Transitie ruimtelijkeplannen.nl naar Digitaal Stelsel Omgevingswet

Wat kun je dan straks vastleggen?

Wijkuitvoeringsplan onderdeel van Programma onder de Omgevingswet

- Vaststelling warmtekavel door wijzigen van omgevingsplan (WcW)
- Welk duurzaam alternatief wordt gekozen voor de wijk waaruit vloeit voort dat de netbeheerder de aansluiting en het transport van aardgas beëindigt inclusief redelijk termijn (Gaswet)
- Energiebesparingsonderzoek (Maatwerk)
- Geluidsnormen warmtepompen
- Beeldkwaliteitplan
- Alternatieven laagst maatschappelijk oploss
- Benutten bodem voor energiesystemen (opslag, ruimte en WKO)

Etc.

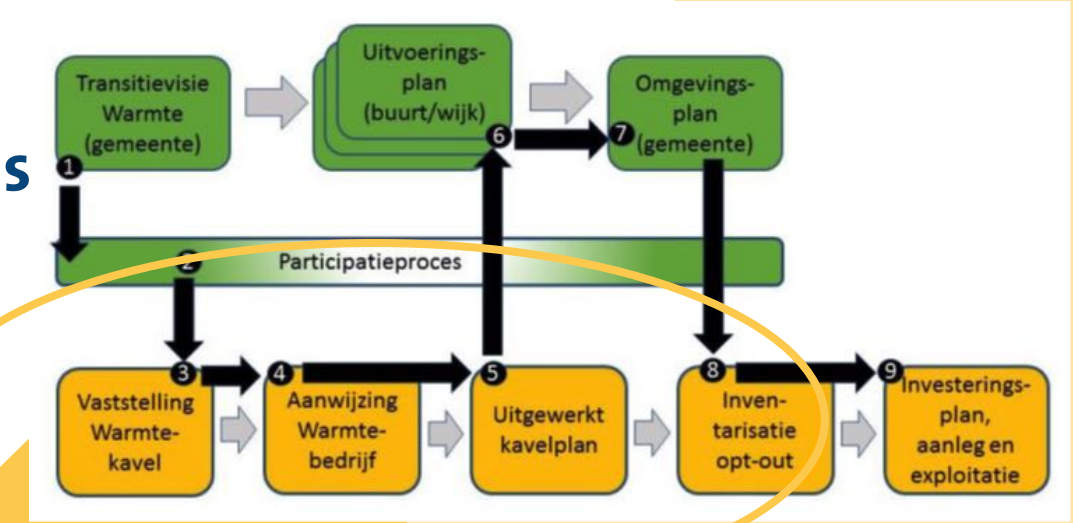

Bron: Toelichting WCW

Wat kun je nu al doen?

Borging warmtewet in omgevingsplan en -programma

Omgevingswet is uitgesteld. Maar vanaf de inwerkingtreding van de Omgevingswet heeft de gemeente in formele zin een omgevingsplan dus voorbereiding zou moeten lopen (?)

Wet Collectieve Warmte is uitgesteld. Helaas nog geen perspectief.

Voor nu:

- **Onderzoek of het duurzaamheidsparagraaf voldoende houvast biedt voor de opgave aardgasvrij**
- **Zo niet, borg de duurzaamheidsvisie binnen Omgevingsvisie (de kapstok)**
- **Verbinden van wijkuitvoeringsplan met het omgevingsplan afhankelijk in hoeverre warmteoplossing gebiedsgericht van toepassing kan zijn.**
- **Motiveringsplicht, denk vooruit welke mate van participatie nodig en wenselijk is.**

Voorlopig vormvrij

Toolkit Wijkaanpak Aardgasvrij

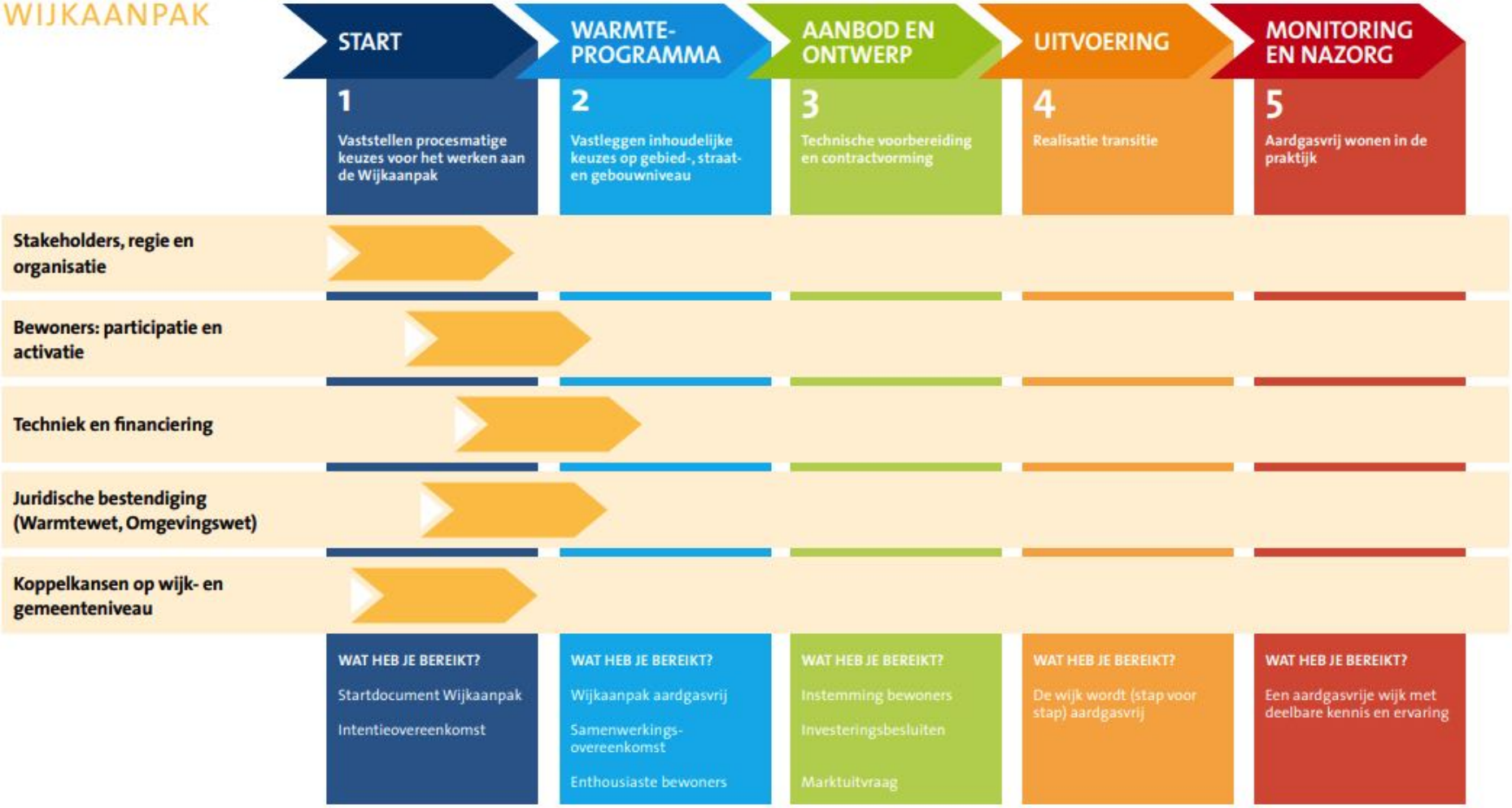

PRAKTIJK

Warmtenet Hoorn Kersenboogerd

In kort bestek

GEMEENTE HOORN

In 2040 een energieneutraal en aardgas-vrij Hoorn

Transitie Visie Warmte:
De Transitie Visie van Hoorn biedt een tijdspad voor wijken waar met een aardgasvrije warmteoplossing vóór 2030 gestart wordt.

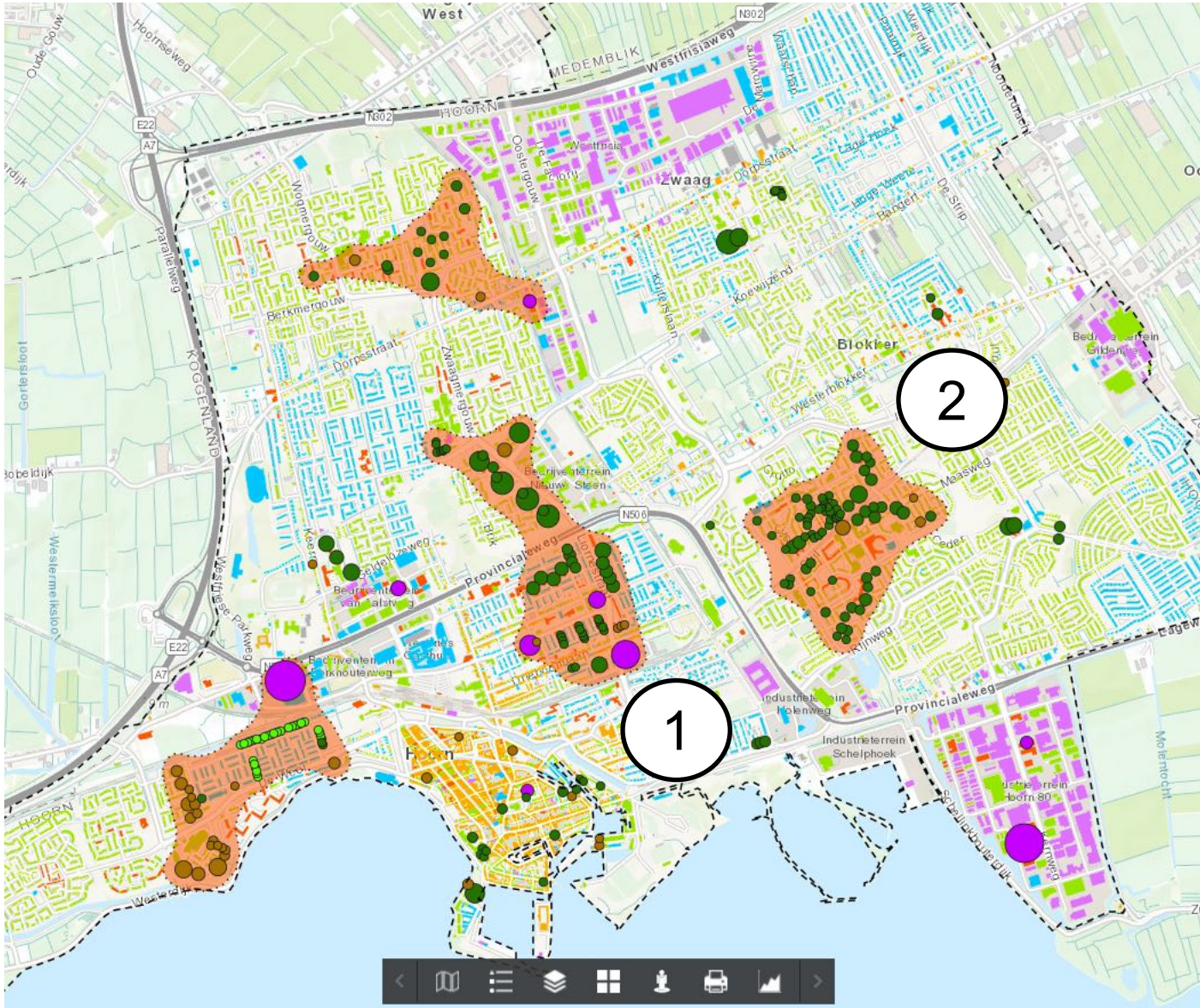

GEMEENTE HOORN

In 2040 een energieneutraal en aardgas-vrij Hoorn

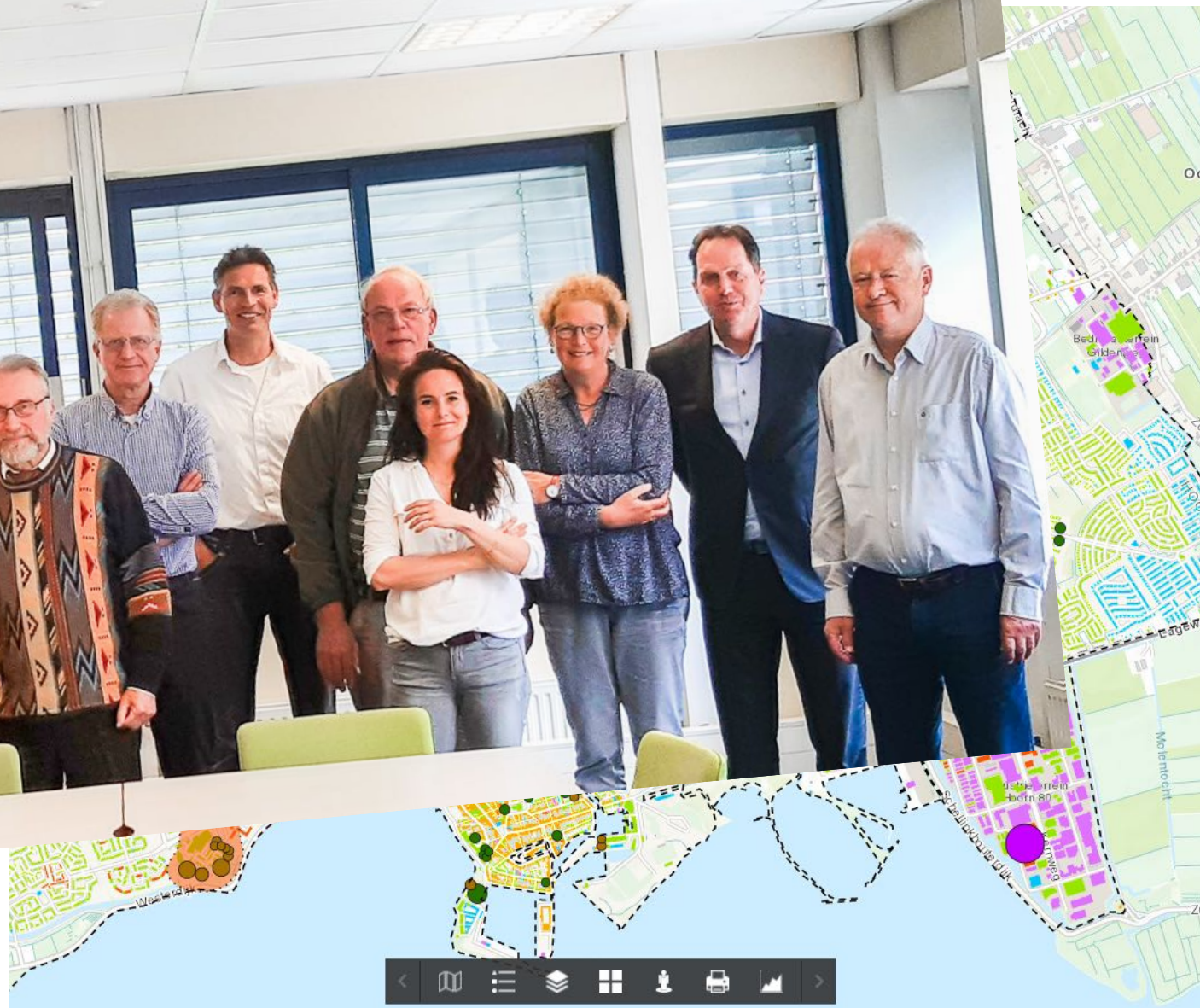

Haalbaarheidstudie

Warmtebronnen

Geothermie; bodemgeschiktheid

- Ondergrond Hoorn zeer geschikt voor conventionele geothermische warmtewinning in het Rotliegend op ongeveer 1900-2200 meter diepte.
- Meest kansrijke ondergrondse locaties in het Zuid-Oosten of Noord-Westen.

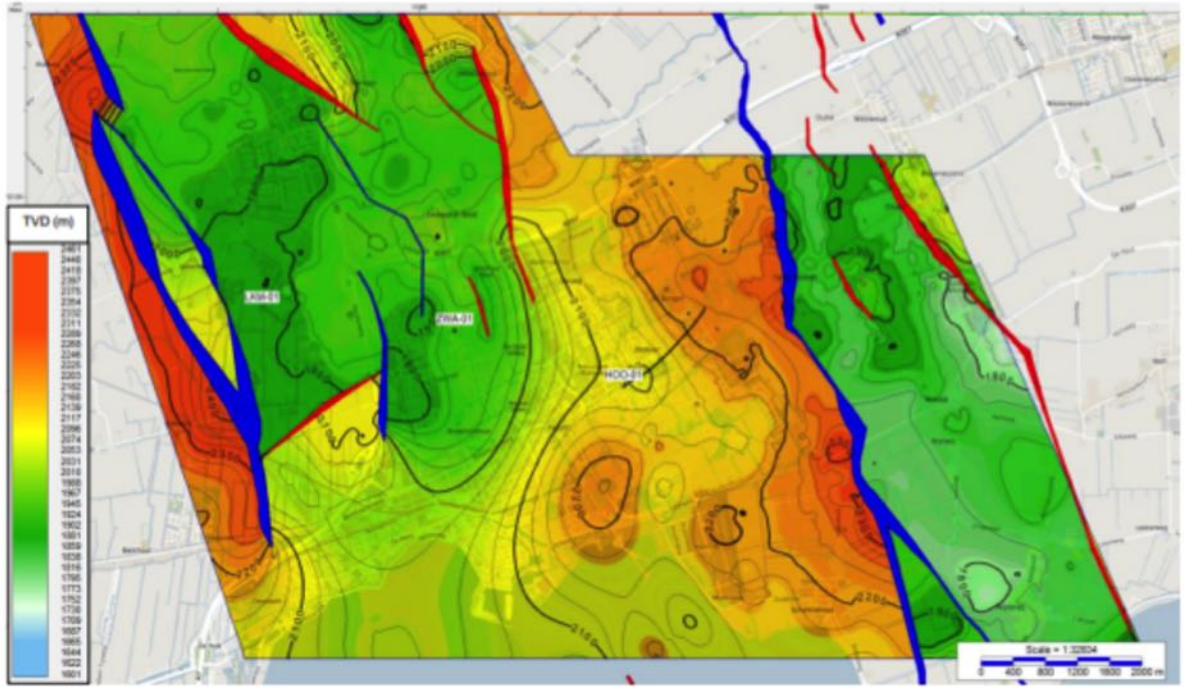

Warmtenet Hoorn

Groeiscenario concept

Uitbreiding Risdam Zuid + HWC + GEO
2035 – 2036 ca. 10.000 weq.

Uitbreiding Risdam Noord + HWC + GEO
2037 – 2039 ca. 13.000 weq.

Subsidie PAW en SAH

Op hoofdlijnen:

- SAH voorziet in bijdrage voor aardgasvrije warmteoplossing voor huurwoningen
- PAW voorziet in een bijdrage voor de onrendabele top van het project waaronder: procesgelden, 120 particuliere woningen

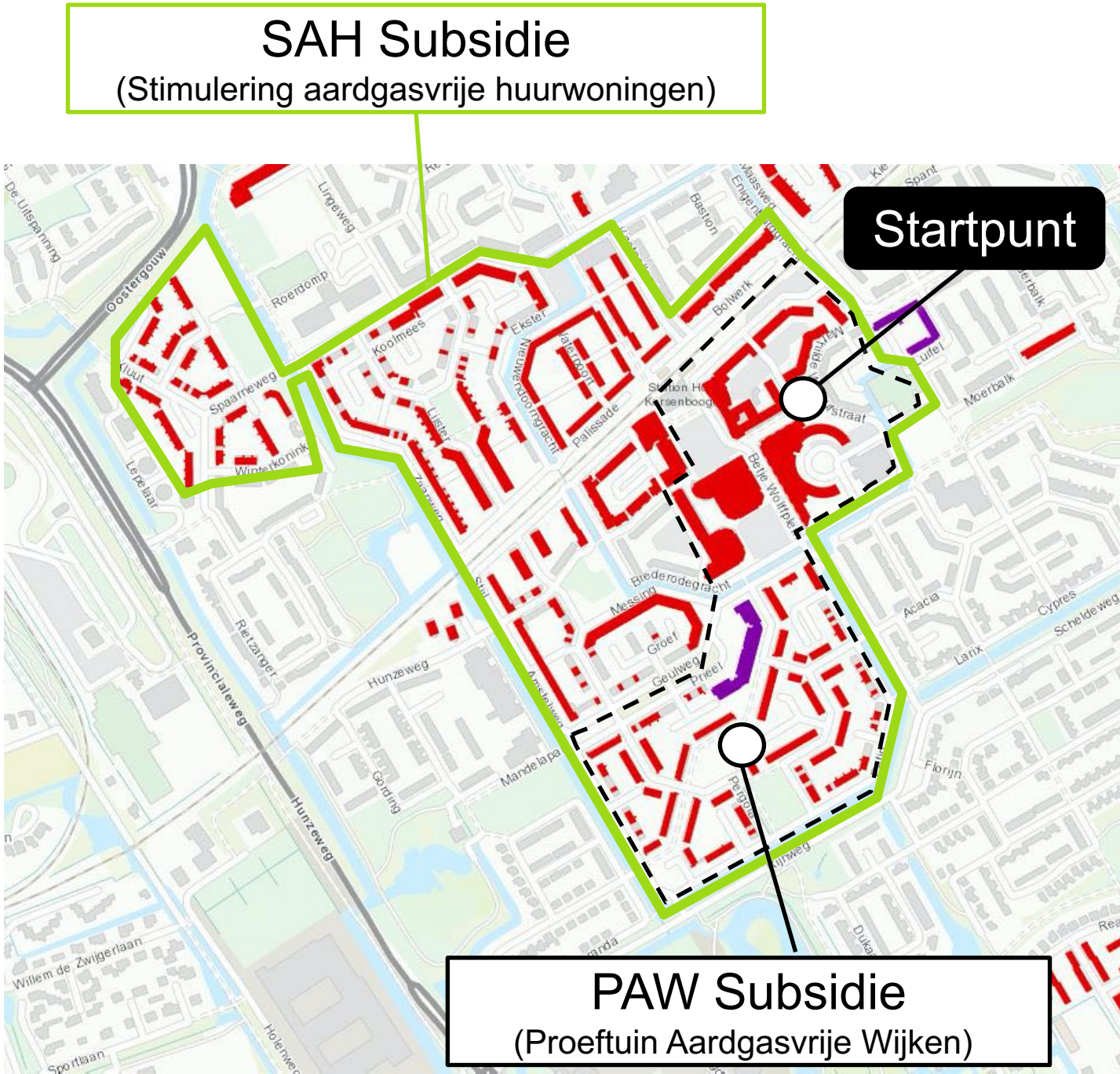

GEMEENTE HOORN

Subsidie PAW en SAH

Op hoofdlijnen:

- SAH voorziet in bijdrage voor aardgasvrije warmteoplossing voor huurwoningen
- PAW voorziet in een bijdrage voor de onrendabele top van het project waaronder: procesgelden, 120 particuliere woningen

SAH Subsidie
(Stimulering aardgasvrije huurwoningen)

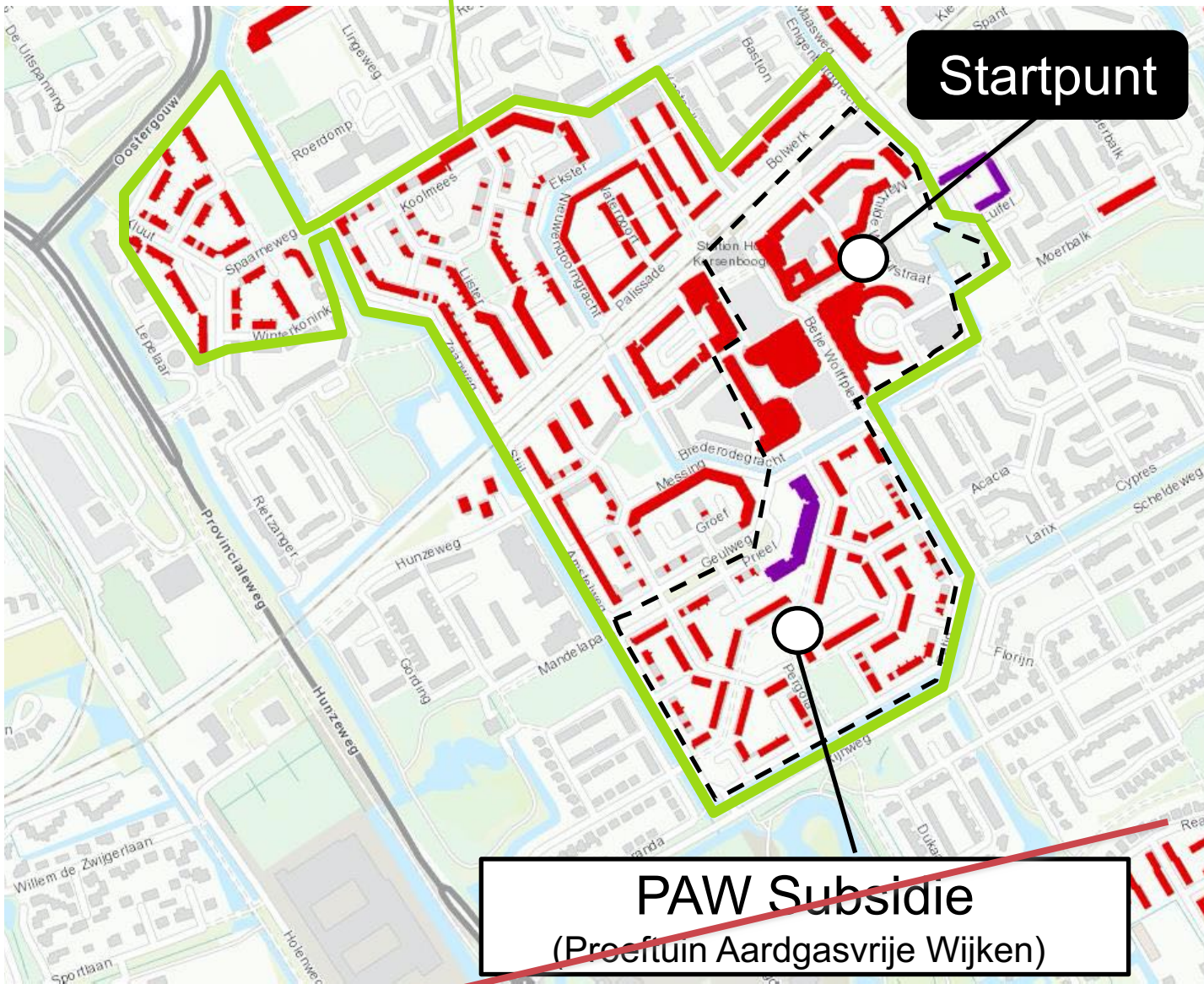

PAW Subsidie
(Proeftuin Aardgasvrije Wijken)

GEMEENTE HOORN

Belangrijke mijlpalen

De partners werken samen om te bepalen of een warmtenet haalbaar is als vertrekpunt voor een wijkuitvoeringsplan (WUP). Voor januari 2021 is het per samenwerkingspartner duidelijk of kan worden gestart met het wijkuitvoeringsplan.

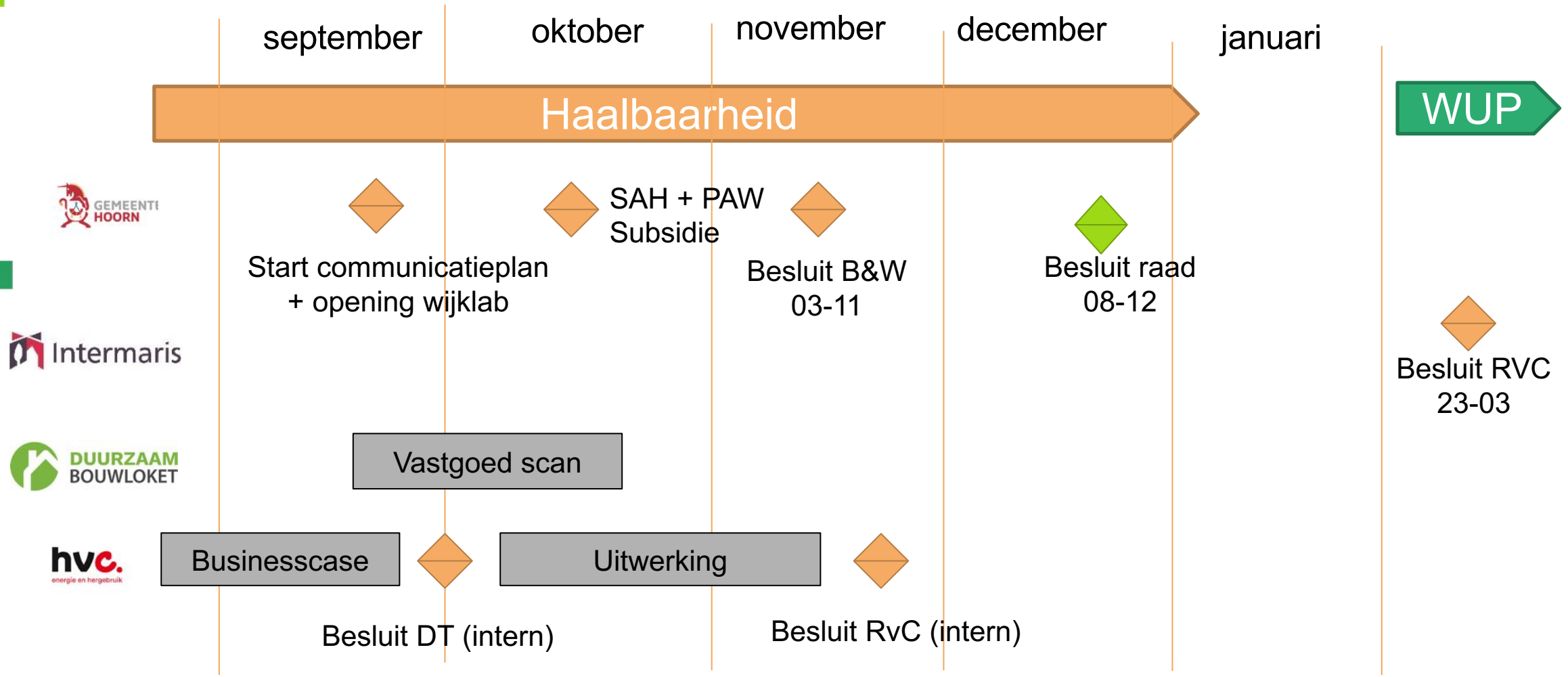

Besluitvorming van 8 december 2020

Beslispunten warmtenet:

1. Conclusie te onderschrijven dat haalbaarheidfase voldoende is geconcretiseerd

2. Volgende stap te zetten naar een wijkuitvoeringsplan onder regie van het programma Kansen voor de Kersenboogerd

3. Onderzoeken mogelijkheden voor het aansluiten van (particulier) vastgoed

Beslispunt Kansen voor de Kersenboogerd.
Akkoord te gaan met de vijf sporen aanpak, ..Spoor 1: Warmtenet, riolering en openbare ruimte ..

GEMEENTE HOORN

Raadsbesluit

Zaaknummer: 1816266

Steller: C.M. Binder
Team: Projectmanagement

gelezen het voorstel van het college van Burgemeester en Wethouders d.d.

betreft: Haalbaarheidsstudie Warmtenet Kersenboogerd

De Raad van de gemeente Hoorn besluit:
Conform het Besluitvormend Raadsvoorstel Haalbaarheidsstudie Warmtenet Kersenboogerd,

1. De conclusie te onderschrijven dat, op basis van de Haalbaarheidstudie Warmtenet Kersenboogerd, de kansen voor een warmtenet in de Kersenboogerd afdoende zijn geconcretiseerd.
2. Op basis hiervan Stap 1: Haalbaarheid en Samenwerking af te sluiten en over te gaan tot Stap 2: Het uitwerken van een Wijkuitvoeringsplan Kersenboogerd onder regie van Programma Kansen voor de Kersenboogerd.
3. Het college opdracht te geven voor extra onderzoek naar de mogelijkheden om (een deel van) de particuliere woningen en ander vastgoed in de Kersenboogerd ook te laten aansluiten op het warmtenet.

Hoorn, 8 december 2020

de griffier:

de voorzitter:

Bekendmaking:

GEMEENTE HOORN

Maatgevende activiteiten Kansen voor de Kersenboogerd

Spoor 1 – Ondergrond en openbare ruimte

- Warmtenet + aansluiting voor **1.850 woningen**
- Aansluiten riolering / water / licht van inbreidinglocaties
- Invulling publieksrechtelijke rol / vergunningsbegeleiding
- Directievoering K&L
- Invulling regierol klimaatakkoord v.w.b. participatie/communicatie
- Beeldkwaliteitsplan (i.c.m. spoor 2)
- Ontwikkelen voorstel kwaliteitsimpuls openbare ruimte

Spoor 2 – Woondifferentiatie

- Ontwikkelen voorstel woondifferentiatie
- Aanpassen Bestemmingsplan
- Invulling publieksrechtelijk rol / vergunningsbegeleiding / anterieure OVK's.
- Toezicht

Spoor 3 – Revitalisatie winkelcentrum + stationsgebied

- Ontwikkelen plan voor winkelcentrum + stationsgebied

Spoor 4 – Sociale aanpak

- Ontwikkelen voorstel sociale aanpak

Spoor 5 – Veiligheid

- Ontwikkelen voorstel veiligheidsaanpak

GEMEENTE HOORN

Governance

3 niveaus
van aanpak

Afspraken

Strategisch

Gemeente Hoorn → Warmtetransitie → Regie vanuit Programma Duurzame Stad

Wijk (Kersenboogerd) ⇢ Warmtetransitie

Uitvoerend

Centrumgebied Kersenboogerd → Kansen voor de Kersenboogerd → Regie vanuit Programma Kansen voor de Kersenboogerd

GEMEENTE HOORN

Handelingsperspectief gebouweigenaren

GEMEENTE HOORN

Handelingsperspectief gebouweigenaren

1. **Centrumgebied Kersenboogerd**: Hier wordt gestart met de aanleg van een warmtenet voor ongeveer 1.850 sociale huurwoningen van Intermaris. De gemeente Hoorn zet in op een groener en veiliger ontwerp van de openbare ruimte. Ism. met HVC wordt een aantrekkelijk aanbod voor de particulier ontwikkeld. Wilt u al aan de slag? Dan kunt u uw huis isoleren aan de hand van onafhankelijk advies van het Duurzaam Bouwloket.

2. **Middendeel Kersenboogerd**: De gemeente Hoorn gaat aan de slag met bewoners van de wijk om opties om van gas af te gaan samen te onderzoeken. Aansluiten op een warmtenet noodzaakt namelijk een hoge mate van collectiviteit van de bewoners. Wilt u al aan de slag? Dan kunt u uw huis isoleren aan de hand van onafhankelijk advies van het Duurzaam Bouwloket.

3. **Oostzijde Kersenboogerd**: Uw wijk wordt op termijn voorzien een elektrische warmtevoorziening. Voor nu is het vooral belangrijk dat uw huis goed geïsoleerd wordt. Wilt u hier al mee aan de slag? Kijk voor onafhankelijk advies bij het Duurzaam Bouwloket.

GEMEENTE HOORN

Beste aanbod tot nu toe: EUR 9.500,-

Participatie- en communicatiestrategie Duurzame Stad

- Een klimaatneutrale stad in 2040
- Het verhaal van de duurzame stad – waar we voor staan en waar we voor gaan
- De inwoners centraal – doelgroepenbenadering

GEMEENTE HOORN

Acties en planning participatie en communicatie warmtetransitie Kersenboogerd

Begin Mei

- Huurders informeren, o.a. warmtenet met Huurderskrant | **Afzender: Intermaris**

Juni

- Brochure schone warmte in Hoorn | **Afzender: Puur Hoorn**
- Wijkcampagne over de 3 handelingsperspectieven Kersenboogerd | **Afzender: Gemeente Hoorn, HVC, Intermaris**

Juli

- Vragenlijst voor inwoners Kersenboogerd | **Afzender: Gemeente Hoorn, Intermaris, HVC**

Q4

- (Online) huiskamergesprekken over de handelingsperspectieven | **Afzender: Gemeente Hoorn, Duurzaam Bouwloket (voor huurders Intermaris)**
- Webinar over energiebesparing | **Afzender: Gemeente Hoorn en Duurzaam Bouwloket**
- Gluren bij de duurzame buren festival | **Afzender: Gemeente Hoorn**
- (Online) informatiemarkt over duurzaamheidsmaatregelen in en om het huis | **Afzender: Puur Hoorn**

Vanuit de resultaten van de **vragenlijst** worden de **activiteiten** voor het najaar aangevuld. | Hoorn brede acties: **Wijdoenwat.nl** campagne met ‘altijd goed pakket’, activiteitenkalender + **billboard campagne Puur Hoorn**

Wat mag

Toolkit Wijkaanpak Aardgasvrij

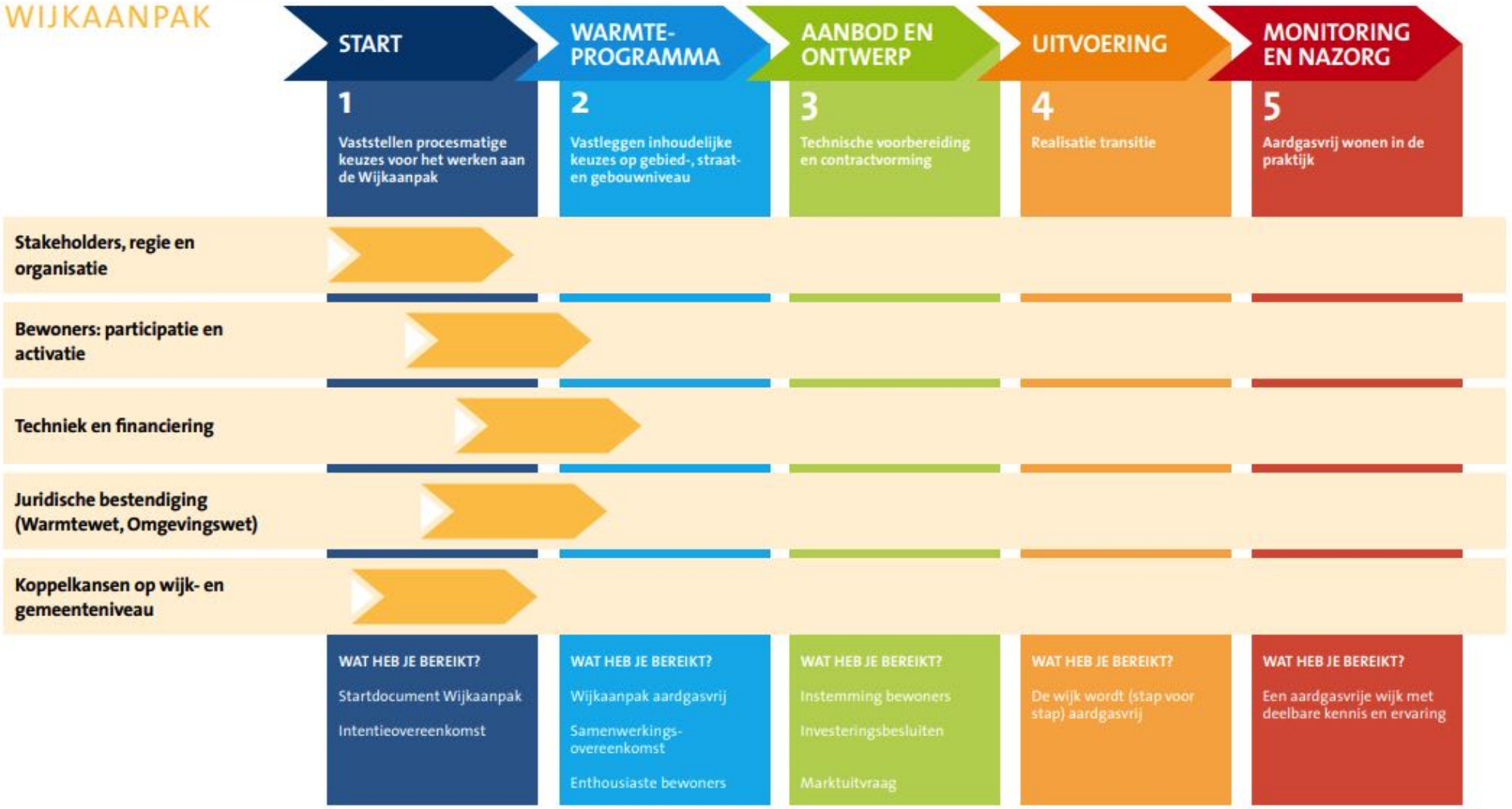

TOOLKIT WIJKAANPAK

SERVICEPUNT DUURZAME ENERGIE

HET SERVICEPUNT | THEMA'S | NIEUWS | AGENDA | CONTACT

- Participatie en communicatie
- Wijkaanpak – Toolkit
- Warmtebronnen en Techniek
- Wetgeving en juridische zaken
- Energiearmoede
- Energiecöoperaties
- Aardgasvrij-ready
- RES – grootschalige opwek

Wijkaanpak – Toolkit

Home » Thema's » Wijkaanpak – Toolkit

Aan de slag in een wijk?

Alle begin is lastig, maar eenmaal gestart, gaat de bal rollen! Dat merken wij in de Noord-Hollandse gemeenten die al begonnen zijn.

Voor een Wijkaanpak Aardgasvrij is geen blauwdruk; elke wijk vraagt om haar eigen aanpak. Ons generieke Stappenplan geeft zowel structuur als flexibiliteit en biedt daarmee houvast. Het proces is globaal verdeeld over vijf stappen. Elke stap doorloop je telkens op vier met elkaar samenhangende thema's.

WIJKAANPAK

Maak gebruik van de online Toolkit!

Mentimeter